

04.05.2015

Kj/18

§ 460

V 20.5.2015, Stj / Valtuutettu Leo Straniuksen aloite vegaaniruuan saamiseksi kaupungin päiväkoteihin

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginhallitus päättää katsoa valtuutettu Leo Straniuksen aloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Valtuutettu Leo Stranius ja 39 muuta valtuutettua ovat tehneet 27.8.2014 valtuustoaloitteen, jossa esitetään, että Helsingin päiväkodeissa otetaan käyttöön mahdollisuus valita lapselle myös vegaaniruoka.

Kaupunginhallitus käsitteli asian kokouksessaan 16.2.2015 § 172 ja päätti palauttaa sen uudelleen valmisteltavaksi siten, että sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön vuonna 2015 valmistuvat ravitsemussuositukset lasten päivähoitoruokailun suhteen huomioidaan. Lisäksi esityksen kustannusvaikutuksista tulee saada kattavampi arvio.

Kaupunginvaltuuston työjärjestyksen mukaan kaupunginhallituksen on esitettävä aloite, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, valtuuston käsiteltäväksi kahdeksan kuukauden kuluessa. Valtuusto käsittelee aloitteita vähintään neljä kertaa kalenterivuodessa. Jos työjärjestyksessä tarkoitettu määräaika ylittyy sen vuoksi, että kaupunginhallitus päättää palauttaa aloitteen uudelleen valmisteltavaksi, aloite käsitellään määräajan päättymistä seuraavassa

04.05.2015

Kj/18

aloitteita käsittelevässä valtuuston kokouksessa ja tässä tapauksessa se on 20.5.2015.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että lasten hyvän ravitsemuksen saavuttamiseksi voimassa olevat ravitsemussuositukset ohjaavat varhaiskasvatusvirastossa päivähoiton ruokalista- ja ateriasuunnittelua. Päivähoiton ateriat muodostavat noin 2/3 lapsen päivittäisestä ravinnontarpeesta muodostaen yhdessä kotona nautittujen aterioiden kanssa lapsen ruokavalion kokonaisuuden. Helsingissä päivähoitossa ruokailee päivittäin noin 21 000 lasta. Ruuan ravitsemuksellinen laatu on lasten hyvinvoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Päivähoiton ruokalista suunnitellaan keskitetysti yhteistyössä palveluntuottajan kanssa. Päivähoiton ruokapalvelujen järjestämistä ohjaa varhaiskasvatusviraston ja Palmia-liikelaitoksen välinen sopimus, joka perustuu sosiaalivirastossa 2.10.2010 allekirjoitettuun sopimukseen ja se on päivitetty varhaiskasvatusvirastolle 31.1.2014. Ruokatuotteiden tuotekehityksen resursseista vastaa Palmia-liikelaitos.

Päiväkotihoidossa keskimääräinen lapsikohtainen ateriakustannus on tällä hetkellä 7,26 euroa päivässä (aamupala 1,83 euroa, lounas 3,60 euroa ja välipala 1,83 euroa). Vegaaniruokavalion toteuttaminen toimipisteissä lisää työtä suunnittelussa, raaka-aineiden hankinnassa ja -hallinnassa sekä ruoan valmistamisessa ja tarjoilussa. Palveluntuottaja on ilmoittanut, että ruoan toteuttaminen ilman kananmunaa ja maitotaloustuotteita lisää kustannuksia 4,80 euroa/ruokailija/päivä. Kustannuksesta soijajuoman osuus on 0,80 euroa/päivä. Yhden lapsen vegaaniamateriaalin lisäkustannukset vuodessa (225 toimintapäivää) ovat 1 080 euroa. Lisätyön osuus kustannuksesta on 64,6 %, raaka-aineiden hallinnan ja varastoinnin osuus on 33,4 % ja muiden kulujen osuus 2,1 %. Näiden kustannusten lisäksi palveluntuottajan aloituskustannukset ovat noin 10 000 euroa.

Lasten hyvän ravitsemuksen saavuttamiseksi ravitsemussuositukset ohjaavat päivähoiton ruokalista- ja ateriasuunnittelua. Koko väestölle tarkoitetut yleiset suomalaisten ravitsemussuositukset on uusittu vuonna 2014. Tämän lisäksi tietyille väestöryhmille on annettu erillisiä ravitsemussuosituksia, joissa on otettu huomioon kyseisten väestöryhmien ravitsemukselliset erityistarpeet. Sosiaali- ja terveysministeriön laatima ravitsemussuositus "Lapsi, perhe ja ruoka" vuodelta 2004 sisältää koko perheen ravitsemussuositukset sekä suosituksia päiväkotiruokailuun. Suositus tullaan uusimaan 2015, jolloin siinä tullaan ottamaan kantaa myös lasten vegaaniruokavalioon. Valtion ravitsemusneuvottelukunta ei anna tarkempaa ennakkotietoa aikataulusta eikä sisällöstä.

04.05.2015

Kj/18

Helsingin kaupungin päiväkodeissa ei tällä hetkellä tarjota vegaaniruokaa. Tilannetta voidaan tarvittaessa arvioida uudelleen. Lapselle järjestetään päiväkodissa vanhempien niin halutessa lakto-ovo-vegetaarinen ruokavalio, jossa käytetään monipuolisesti kasvikunnan tuotteita, maitovalmisteita ja kananmunaa. Mikäli uusi ravitsemussuositus on vegaaniruokavalion kannalta myönteinen, voidaan lakto-ovo-vegetaarista ruokavaliota kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa siten, että vegaaniruokavaliota noudattavat lapset voivat useammin syödä palveluntarjoajan toimittamaa ruokaa päiväkodeissa.

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuutettu Leo Straniuksen aloite

Päätöshistoria

Varhaiskasvatuslautakunta 07.04.2015 § 49

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Lausunto

Varhaiskasvatuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon valtuutettu Leo Straniuksen ym. valtuustoaloitteesta koskien vegaaniruokan saamista kaupunginpäiväkoteihin. Valtuustoaloite palautettiin uudelleen valmisteltavaksi lautakuntaan siten, että sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2015 valmistuvat ravitsemussuositukset lasten päivähoitoruokailun suhteen huomioidaan. Lisäksi esityksen kustannusvaikutuksista tulee saada kattavampi arvio.

Päivähoidossa ruokailee päivittäin noin 21 000 lasta. Päivähoidon ateriat kattavat 2/3 lapsen ravinnontarpeesta ja ne muodostavat yhdessä kotona nautittujen aterioiden kanssa lapsen ruokavalion kokonaisuuden. Ruokan ravitsemuksellinen laatu on lasten hyvinvoinnin kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Lasten hyvän ravitsemuksen saavuttamiseksi ravitsemussuositukset ohjaavat päivähoidon ruokalista- ja ateriasuunnittelua. Koko väestölle tarkoitetut yleiset suomalaisten ravitsemussuositukset on uusittu

vuonna 2014. Tämän lisäksi tietyille väestöryhmille on annettu erillisiä ravitsemussuosituksia, joissa on otettu huomioon kyseisten väestöryhmien ravitsemukselliset erityistarpeet. Sosiaali- ja terveysministeriön laatima ravitsemussuositus "Lapsi, perhe ja ruoka" vuodelta 2004 sisältää koko perheen ravitsemussuositukset sekä suosituksia päiväkotiruokailuun. Suositus tullaan uusimaan 2015, jolloin siinä tullaan ottamaan kantaa myös lasten vegaaniruokavalioon. Valtion ravitsemusneuvottelukunta ei anna tarkempaa ennakkotietoa aikataulusta eikä sisällöstä. Helsingin kaupungin päiväkodeissa ei tällä hetkellä tarjota vegaaniruokaa. Tilannetta voidaan tarvittaessa arvioida uudelleen. Lapselle järjestetään päiväkodissa vanhempien niin halutessa lakto-ovo-vegetaarinen ruokavalio, jossa käytetään monipuolisesti kasvikkunnan tuotteita, maitovalmisteita ja kananmunaa. Mikäli uusi ravitsemussuositus on vegaaniruokavalion kannalta myönteinen, voidaan lakto-ovo-vegetaarista ruokavaliota kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa siten, että vegaaniruokavaliota noudattavat lapset voivat useammin syödä palveluntarjoajan toimittamaa ruokaa päiväkodeissa.

Arvostamme perheiden valintoja ja pyrimme ottamaan heidän toiveensa mahdollisuuksien mukaan huomioon. Vanhempien niin halutessa, lapselle voidaan tarjota vanhempien päiväkotiin toimittamaa vegaaniruokaa. Lapsi saa ruoan päiväkodista niinä päivinä, kun ruoka sopii vegaaneille. Muina päivinä vanhemmat tuovat pääruoan. Päiväkodin keittiö täydentää kokonaisuuden energialisäkkeillä, salaattilla, leivällä ja ruokajuomalla. Aamu- ja välipalalla pyritään soveltuvasti tarjoamaan vegaanilapselle sopivaa ruokaa. Vanhemmat sopivat ruoan toimituksista päiväkodin keittiö- ja hoitohenkilökunnan kanssa. Vanhemmat vastaavat vegaanilapsen kokonaisravitsemuksesta. Vuonna 2011 tehdyn kyselyn mukaan toimintamallia noudatti noin 25 perhettä. Perheiden nykyinen määrä ei ole tiedossa. Perheiden toiveet voivat muuttua, jos toimintamalli muuttuu.

Helsingissä myös koulujen kasvisruokavalio sisältää maitotaloustuotteita ja kananmunaa. Vegaaniruokavaliota noudattaville lapsille kouluateriat järjestetään soveltuvista kasvisruokalistan ruokalajeista, joita täydennetään aterian lisäkkeillä. Kun vanhemmat haluavat lapsensa noudattavan vegaaniruokavaliota, ohjataan heidät lapsen kanssa keskustelemaan ruokavaliosta kouluterveydenhoitajan kanssa. Kouluruokailu eroaa varhaiskasvatuksen ruokailusta siten, että kouluateria kattaa 1/3 oppilaan ravitsemuksesta, kun varhaiskasvatuksen ateriat kattavat 2/3 lapsen ravinnontarpeesta.

Valtuustoaloitteessa mainitaan, että Tampereella on vegaaniruokavalio tuotu vaihtoehdoksi päiväkoteihin syksyllä 2013. Tampereen mallissa

04.05.2015

Kj/18

lapsi saa vegaaniruokavalion allergiaohjelman periaatteella ja saadaksesen lapselle vegaaniruokaa on vanhempien käytävä lapsen kanssa terveydenhoitajan luona.

Päivähoidon ruokalista suunnitellaan keskitetysti yhteistyössä palveluntuottajan kanssa. Päivähoidon ruokapalvelujen järjestämistä ohjaa varhaiskasvatusviraston ja Palmia-liikelaitoksen välinen sopimus, joka perustuu sosiaalivirastossa 2.10.2010 allekirjoitettuun sopimukseen. Sopimus on päivitetty varhaiskasvatusvirastolle 31.1.2014. Ruokatuotteiden tuotekehityksen resursseista vastaa Palmia-liikelaitos. Vegaaniruokavalioon sopivien ruokatuotteiden kehittämien vaatii aikaa ja ennen kaikkea taloudellista resurssia. Helsingin kouluruokailun osalta maidottomien ja kananmunattomien kasvisruokien kehittämiseen meni yhdeksän kuukautta. Vastaavia tuotteita ei ole kehitetty päivähoidon tarpeisiin, mutta kouluille kehitettyjä tuotteita voidaan hyödyntää osittain myös päivähoidossa.

Päiväkotihoidossa keskimääräinen lapsikohtainen ateriakustannus on tällä hetkellä 7,26 euroa päivässä (aamupala 1,83 euroa, lounas 3,60 euroa ja välipala 1,83 euroa). Vegaaniruokavalion toteuttaminen toimipisteissä lisää työtä suunnittelussa, raaka-aineiden hankinnassa ja -hallinnassa sekä ruoan valmistamisessa ja tarjoilussa. Palveluntuottaja on ilmoittanut, että ruoan toteuttaminen ilman kananmunaa ja maitotaloustuotteita lisää kustannuksia 4,80 euroa/ruokailija/päivä. Kustannuksesta soijajuoman osuus on 0,80 euroa/päivä. Yhden lapsen vegaanierian lisäkustannukset vuodessa (225 toimintapäivää) ovat 1 080 euroa. Lisätyön osuus kustannuksesta on 64,6 %, raaka-aineiden hallinnan ja varastoinnin osuus on 33,4 % ja muiden kulujen osuus 2,1 %. Näiden kustannusten lisäksi palveluntuottajan aloituskustannukset ovat noin 10 000 euroa.

Varhaiskasvatuslautakunta päätti tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti kokouksessa.

Käsittely

07.04.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti lausuntoehdotusta niin, että lausunnon toiseksi viimeisen kappaleen lause "Yhden lapsen vegaanierian kustannukset vuodessa (225 toimintapäivää) ovat 1 080 euroa." muutetaan kuulumaan "Yhden lapsen vegaanierian lisäkustannukset vuodessa (225 toimintapäivää) ovat 1 080 euroa."

Vastaehdotus:

Pauliina Lehtinen: Korvataan kappale 4 seuraavalla muotoilulla:

Arvostamme ja kunnioitamme perheiden valintoja joilla on vaikutusta lasten ruokailuun ja pyrimme ottamaan ne yhdenvertaisesti huomioon mahdollisuuksien mukaan. Vanhempien niin halutessa lapselle voidaan tarjota vegaaniruokaa. Tämä edellyttää kuitenkin lisäresurssointia. Hyödynnetään päiväkotien keittiöissä jo olevaa tietotaitoa sekä Palmian muissa hallintokunnissa kertynyttä osaamista vegaaniruokan järjestämisestä. Päiväkodin keittiö täydentää kokonaisuuden energialisäkkeillä, salaatilla, leivällä ja ruokajuomalla. Vanhemmat vastaavat vegaanilapsen kokonaisravitsemuksesta. Vuonna 2011 tehdyn kyselyn mukaan toimintamallia noudatti noin 25 perhettä. Perheiden nykyinen määrä ei ole tiedossa. Perheiden toiveet voivat muuttua, jos toimintamalli muuttuu.

Kannattajat: Petra Malin

Vastaehdotus:

Tuomas Tiihonen: Lisätään lausunnon 3 kappaleen loppuun:

Mikäli uusi ravitsemussuositus on vegaaniruokavalion kannalta myönteinen, voidaan lakto-ovo-vegetaarista ruokavaliota kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa siten, että vegaaniruokavaliota noudattavat lapset voivat useammin syödä palveluntarjoajan toimittamaa ruokaa päiväkodeissa.

Kannattajat: Pauliina Lehtinen

Vastaehdotus:

Aleksi Niskanen: Lisätään kappaleen 2 loppuun: Päiväkotien tehtävänä on tarjota lapsille ja heidän vanhemmilleen hyvä ruokamalli, joka varmistaa lapsen monipuolisen ravinnonsaannin. Vegaaniruokavalio ei palvele lapsen monipuolista ravinnonsaantia.

Aleksi Niskasen ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

Vastaehdotus:

Aleksi Niskanen: Kappaleen 8 loppuun: Vaikka kaupungilla olisikin toisenlaisessa taloustilanteessa enemmän rahaa, varhaiskasvatuslautakunta korostaa, että vegaaniruokavalio ei palvele lapsen monipuolista ravinnonsaantia. Tämän takia vegaaniruokavalioon ei tule kannustaa Helsingin kaupungin osalta.

Aleksi Niskasen ehdotusta ei kannatettu, joten se raukesi.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Korvataan kappale 4 seuraavalla muotoilulla: Arvostamme ja kunnioitamme perheiden valintoja joilla on vaikutusta lasten

04.05.2015

Kj/18

ruokailuun ja pyrimme ottamaan ne yhdenvertaisesti huomioon mahdollisuuksien mukaan. Vanhempien niin halutessa lapselle voidaan tarjota vegaaniruokaa. Tämä edellyttää kuitenkin lisäresurssointia. Hyödynnetään päiväkotien keittiöissä jo olevaa tietotaitoa sekä Palmian muissa hallintokunnissa kertynyttä osaamista vegaaniruokan järjestämisestä. Päiväkodin keittiö täydentää kokonaisuuden energialisäkkeillä, salaattilla, leivällä ja ruokajuomalla. Vanhemmat vastaavat vegaanilapsen kokonaisravitsemuksesta. Vuonna 2011 tehdyn kyselyn mukaan toimintamallia noudatti noin 25 perhettä. Perheiden nykyinen määrä ei ole tiedossa. Perheiden toiveet voivat muuttua, jos toimintamalli muuttuu.

Jaa-äännet: 6

Mukhtar Abib, Mika Ebeling, Terhi Mäki, Alekski Niskanen, Laura Simik, Tuomas Tiihonen

Ei-äännet: 3

Pauliina Lehtinen, Petra Malin, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritetussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti Pauliina Lehtisen vastaehdotuksen äänin 6–3.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lisätään lausunnon 3 kappaleen loppuun: Mikäli uusi ravitsemussuositus on vegaaniruokavalion kannalta myönteinen, voidaan lakto-ovo-vegetaarista ruokavaliota kehittää yhteistyössä palveluntarjoajan kanssa siten, että vegaaniruokavaliota noudattavat lapset voivat useammin syödä palveluntarjoajan toimittamaa ruokaa päiväkodeissa.

Jaa-äännet: 2

Terhi Mäki, Alekski Niskanen

Ei-äännet: 7

Mukhtar Abib, Mika Ebeling, Pauliina Lehtinen, Petra Malin, Laura Simik, Tuomas Tiihonen, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

04.05.2015

Kj/18

Suoritetussa äänestyksessä Tuomas Tiihosen vastaehdotus voitti esittelijän ehdotuksen äänin 7–2.

25.11.2014 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

11.11.2014 Pöydälle

Esittelijä

varhaiskasvatusjohtaja
Satu Järvenkallas

Lisätiedot

Erja Suokas, ruokapalveluvastaava, puhelin: 310 43246
erja.suokas(a)hel.fi

Palmia-liikelaitoksen jk 19.03.2015 § 7

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Lausunto

Palmia-liikelaitoksen johtokunta antoi seuraavan lausunnon

20.11.2014 Esittelijän muutetun ehdotuksen mukaan

Esittelijä

toimitusjohtaja
Antti Värtelä

Lisätiedot

Paul-Erik Sultsi, puhelin: 310 32996
paul-erik.sultsi(a)palmia.fi

Kaupunginhallitus 16.02.2015 § 172

HEL 2014-010501 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

Käsittely

16.02.2015 Palautettiin

Palautusehdotus:

Hannu Oskala: Palautetaan valmisteluun siten, että sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2015 valmistuvat ravitsemussuosituksset

04.05.2015

Kj/18

lasten päivähoitoruokailun suhteen huomioidaan. Lisäksi esityksen kustannusvaikutuksista tulee saada kattavampi arvio.

Kannattaja: Pilvi Torsti

Äänestys:

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

Ei-ehdotus: Palautetaan valmisteluun siten, että sosiaali- ja terveysministeriön vuonna 2015 valmistuvat ravitsemussuositukset lasten päivähoitoruokailun suhteen huomioidaan. Lisäksi esityksen kustannusvaikutuksista tulee saada kattavampi arvio.

Jaa-äännet: 6

Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Marcus Rantala, Tatu Rauhamäki

Ei-äännet: 8

Emma Kari, Tuuli Kousa, Silvia Modig, Henrik Nyholm, Hannu Oskala, Osku Pajamäki, Kaarin Taipale, Pilvi Torsti

Tyhjä: 1

Laura Rissanen

Poissa: 0

Äänin 6 - 8 (1 tyhjä) kaupunginhallitus päätti palauttaa asian uudelleen valmisteltavaksi.

09.02.2015 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginjohtaja
Jussi Pajunen

Lisätiedot

Annikki Thoden, vs. kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36048
annikki.thoden(a)hel.fi